gemeente Weststellingwerf

Zaaknummer: 0098263802
Documentnummer: 0098732130

Memo

Aan:	Gemeenteraad van Weststellingwerf
Van:	College van Burgemeester en wethouders
Team:	Advies en Ondersteuning
Datum:	7 juli 2025
Onderwerp:	Effecten meicirculaire gemeentefonds 2025
Bijlage memo:	Geen.
N.a.v. toezegging raad d.d.:	

Geachte leden van de raad,

Via deze memo informeren we u over de uitkomsten van de gemeentefondscirculaire die we op 28 mei 2025 hebben ontvangen. Jaarlijks verschijnen drie circulaires. In mei, september en december. De effecten van deze meicirculaire lichten we in deze memo toe.

1. Samenvatting

a. In 2025 ontvangen we € 527.000 meer inkomsten (uit de algemene uitkering) dan we bij de voorjaarsnota 2025 voorspelden. We verwerken dit in de najaarsnota van 2025;
b. Op basis van de uitkomsten van de circulaire ontvangen we meer algemene uitkering in 2026 en volgende jaren. We stellen daarom de saldi van de begroting positief bij. In 2026 stellen we het begrotingssaldo met ongeveer € 773.000 bij, in 2027 met € 649.000, in 2028 met € 660.000 en in 2029 met € 865.000 (allen positief). De meicirculaire verwerken wij in de begroting 2026-2029.

2. Hoofdlijnen van de meicirculaire 2025 gemeentefonds

In de meicirculaire is de voorjaarsnota van het Rijk verwerkt. Eerder ontvingen wij hierover al een ledenbrief van de VNG. Op basis van die ledenbrief hebben wij de uitkomsten van de voorjaarsnota van het Rijk ook al in onze eigen voorjaarsnota/kadernota verwerkt. Dit betreft de demping van de terugval van het gemeentefonds vanaf 2026 (het ravijn), de actualisatie van het accres, de diverse maatregelen rondom de financiering van de jeugdzorgen de hervormingsagenda Jeugd (zowel positief als negatief). Meer hierover kunt u lezen in onze voorjaarsnota 2025 en kadernota 2026-2029, pagina 7-8.

Daarnaast worden er een paar nieuwe decentralisatie uitkeringen aangekondigd en wordt in deze circulaire het uitstel van de vervanging van het abonnementtarief Wmo verwerkt. In het vervolg van deze memo gaan we uitgebreider in op deze zaken.

De (extra) gelden die wij ontvangen uit het Gemeentefonds zijn algemene middelen en daarmee dus geen geoormerkte gelden. In de komende periode wordt bekeken of de extra middelen vanuit het gemeentefonds leiden tot extra uitgaven of dat deze reeds zijn verwerkt in de voorjaarsnota/kadernota. Het eventueel inzetten van middelen vindt pas plaats nadat deze opgenomen zijn in één van de planning en controldocumenten of door afzonderlijke besluitvorming daarover van college en raad.

3. Financiële effecten van de meicirculaire 2025 voor onze gemeente

De meicirculaire 2025 leidt tot het volgende meerjarige beeld:

Omschrijving (bedragen x 1.000) - = nadelig	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Voorjaarsnota 2025 - Kadernota 2026-2029					
Algemene uitkering	68.809	69.743	70.111	68.579	69.135
Totaal gemeentefonds: voorjaarsnota 2025 - kadernota 2026-2029	**68.809**	**69.743**	**70.111**	**68.579**	**69.135**
Meicirculaire 2025					
Algemene uitkering	69.336	70.516	70.760	69.239	70.000
Totaal gemeentefonds: Meicirculaire 2025	**69.336**	**70.516**	**70.760**	**69.239**	**70.000**
VJN 2025/Kadernota 2026-2029 vs Meicirculaire 2025					
Algemene uitkering	527	773	649	660	865
Verschil VNJ 2025/KN 2026-2029 vs Meicirculaire 2025	**527**	**773**	**649**	**660**	**865**

Het effect van de meicirculaire op de begrotingssaldi wordt bij onderdeel 4 van deze memo weergegeven.

Toelichting op de afwijkingen

Het verschil tussen raming van het gemeentefonds in de voorjaarsnota/kadernota en de meicirculaire wordt veroorzaakt door:

(bedragen x 1.000)	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
- Verschil voorjaarsnota Rijk en hoeveelheidsverschillen	-215	10	290	280	475
- Participatie	310	295	305	315	320
- Impulsbudget sociale infrastructuur	52	47	47	47	47
- Uitvoeringskosten omgevingsw et	240				
- Landelijke beëindigingsregeling veehouderijen	56				
- Alleenverdienersproblematiek	58				
- Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo		400			
- Overig	26	21	7	18	23
	527	**773**	**649**	**660**	**865**

Voorjaarsnota van het Rijk en hoeveelheidsverschillen, uitkeringsbasis, enz.

Bij onze voorjaarnota 2025/kadernota 2026-2029 hebben wij een prognose gedaan van middelen die wij volgens de voorjaarsnota van het Rijk ontvangen. Deze prognose was gebaseerd op de extra middelen op macroniveau. De daadwerkelijke bedragen zijn nu in de meicirculaire opgenomen. Deze blijken positiever te zijn dan de prognose. Met name het accres pakt positiever uit dan we hadden verwacht.

Tegenover dit voordeel staat echter een nadeel vanwege hoeveelheidsverschillen en de ontwikkeling van de uitkeringsbasis. De algemene uitkering wordt berekend op basis van maatstaven. Diverse landelijke aantallen (maatstafgegevens) zijn bijgesteld. Vooral de ontwikkeling in het aantal huishoudens met een laag inkomen met drempel, laag opleidingsniveau met drempel, landelijke en regionale centrumfunctie, omgevingsadressendichtheid, het aantal bijstandsontvangers en de OZB-maatstaven hebben invloed op de uitkering. De uitkeringsbasis wijzigt daardoor.
De rekentarieven van de ozb verdeelmaatstaf zijn aangepast en afgestemd op de WOZ-tijdvakken (waardepeildatum 1 januari 2024) en de marktontwikkelingen. Ook dit is van invloed op de algemene uitkering.

Bovenstaande ontwikkelingen leiden tot een nadeel van € 215.000 in 2025. Vanaf 2026 verandert dit echter in een voordeel van € 10.000 om daarna in 2027 en 2028 op te lopen naar een voordeel van ongeveer € 280.000. Vanaf 2029 is het een voordeel van € 475.000.

Participatie
De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt als gevolg van de toekenning van loon- en prijsbijstelling. Daarnaast worden middelen toegevoegd om gemeenten tegemoet te komen bij de financiële uitdagingen die zij ervaren rondom de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven. Hierdoor en door aanpassing van de drempelbedragen wijzigt de verdeling van de bedragen per gemeente. In totaliteit betekent dit een toename van de uitkering van ongeveer € 300.000 vanaf 2025.

Impulsbudget sociale infrastructuur
Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de inrichting van de sociale infrastructuur en daarbij behorende doelen ten aanzien van het ondersteunen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Vanaf 2025 tot en met 2034 is er (impuls)budget beschikbaar om de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven te versterken. Wij ontvangen hiervoor in 2025 € 52.000. Daarna ontvangen wij € 47.000 voor dit onderwerp.

Uitvoeringskosten Omgevingswet
Het Rijk stelt middelen beschikbaar zodat gemeenten in hun transitie ervoor zorgdragen dat ze aangesloten, geoefend en ingeregeld zijn en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen. Er volgt nog een stelselevaluatie, waarbij de daadwerkelijk gemaakte kosten in kaart worden gebracht. In 2025 gaat dit om een bedrag van € 240.000. In de voorjaarsnota/kadernota zijn reeds middelen beschikbaar gesteld voor het omgevingsplan en dergelijke. Om die reden worden deze middelen nu niet gereserveerd zoals in andere jaren het geval was, maar vallen deze middelen vrij in de algemene middelen.

Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv en Lbv+)
Sinds 3 juli 2023 zijn de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) en de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties met piekbelasting (Lbv-plus) opengesteld, waarmee veehouders hun bedrijfslocaties tegen subsidie kunnen beëindigen. De subsidieregelingen brengen werkzaamheden voor de gemeente, als bevoegd gezag, met zich mee. Het Rijk ondersteunt de gemeenten met middelen voor de uitvoeringskosten. De gemeente kan de middelen beleids- en bestedingsvrij inzetten. Onze gemeente krijgt in 2025 een bedrag van € 56.000 ter ondersteuning. In de voorjaarsnota/kadernota zijn reeds middelen beschikbaar gesteld voor capaciteit voor het uitvoeren van deze regelingen.

Alleenverdienersproblematiek
Het Rijk stelt middelen beschikbaar voor alleenverdienersproblematiek. Gemeenten kunnen huishoudens die getroffen zijn door de alleenverdienersproblematiek individuele bijzondere bijstand bieden. Voor Weststellingwerf gaat dit om een bedrag van € 58.000 in 2025.

Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo
Het abonnementstarief Wmo wordt afgeschaft en in de plaats daarvan wordt de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo opnieuw ingevoerd. Hiervoor is een wetsvoorstel in voorbereiding. De inwerkingtreding van deze wet is echter uitgesteld. Deze wordt nu voorzien per 1 januari 2027 in plaats van 1 januari 2026. De besparing die hiervoor reeds in het gemeentefonds was verwerkt, komt daarmee voor het jaar 2026 te vervallen. Dat betekent voor ons als gemeente Weststellingwerf dat we in 2026 € 400.000 extra algemene uitkering ontvangen.

Overig
De overige mutaties in de meicirculaire zijn relatief klein van omvang.

In de komende periode wordt bekeken of de extra inkomsten vanuit de algemene uitkering leiden tot extra uitgaven of dat deze reeds voldoende meegenomen zijn in de voorjaarsnota 2025/kadernota 2026-2029. Mochten op basis van de meicirculaire alsnog wijzigingen nodig zijn, dan worden deze meegenomen in de najaarsnota of bij de integrale afweging bij de voorjaarsnota/kadernota van volgend jaar.

4. Vertrekpunt programmabegroting 2026-2029

Op basis van de uitkomsten van de meicirculaire 2025 stellen we de resultaten zoals gepresenteerd in de voorjaarsnota 2025/kadernota 2026-2029 bij. Dit doen we voor de jaarschijf 2025 in de najaarsnota. Voor de jaarschijven 2026 – 2029 verwerken wij de effecten van de meicirculaire in de programmabegroting 2026-2029.

(bedragen x 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Saldi 2025-2029 na VJN 2025/KN 2026-2029	836	377	1.309	-326	-145
Mutaties algemene uitkering meicirculaire	527	773	649	660	865
Saldi 2025-2029 na meicirculaire	**1.363**	**1.150**	**1.958**	**334**	**720**